

słownik prasłowiański

A-B

tom 1

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET JĘZYKOZNAWSTWA

SŁOWNIK PRASŁOWIAŃSKI

OPRACOWANY PRZEZ
ZESPÓŁ ZAKŁADU SŁOWIAÑOZNAWSTWA PAN
POD REDAKCJĄ
FRANCISZKA SŁAWSKIEGO

CZŁONKOWIE ZESPOŁU:
WIESŁAW BORYŚ
WAĆLAW FEDOROWICZ
KRYSTYNA HEREJ-SZYMAŃSKA
WANDA NAMYSŁOWSKA
WŁADYSŁAW SĘDZIK
FRANCISZEK SŁAWSKI
TADEUSZ SZYMAŃSKI
MARIA WOJTYŁA-ŚWIERZOWSKA

WROCLAW · WARSZAWA · KRAKÓW · GDAŃSK
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET JĘZYKOZNAWSTWA

SŁOWNIK PRASŁOWIAŃSKI

TOM I

A—B

WROCLAW · WARSZAWA · KRAKÓW · GDAŃSK
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
1974

ZAKŁAD SŁOWIANOZNAWSTWA PAN
PRACOWNIA
JĘZYKA PRASŁOWIAŃSKIEGO
31-113 Kraków, ul. Straszewskiego 27

Recenzent
JAN SAFAREWICZ

Obwolę, okładkę i karty tytułowe
projektował Janusz Bruchnański

Printed in Poland

Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo, Wrocław.
Oddział w Krakowie 1974.
Nakład 2500 egz. Ark. wyd. 40; ark. druk. 30,5; ark. form. A1 40,56.
Papier ilustr. kl. III 70 g 70 × 100.
Oddano do składania 4 I 1974. Podpisano do druku 2 XII 1974.
Druk ukończono w grudniu 1974
Zam. nr 22/74 S-62-1278 Cena zł 130.—
Drukarnia Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków, ul. Czapskich 4

General Slavic Ref.
(Slavic)

491.803

P 765

v.1

WSTĘP

I. Z HISTORII SŁOWNIKA

1. Prace nad Słownikiem prasłowiańskim (= SP) podjęto w r. 1954 z inicjatywy T. Lehra-Splawińskiego. Podstawowe zagadnienia i trudności związane z rekonstrukcją słownictwa prasłowiańskiego omówiono w latach 1958 i 1962. W r. 1961 ogłoszono powielony zeszyt próbny SP¹, do którego weszło około 100 haseł reprezentujących wszystkie części mowy z wyjątkiem zaimków.

Od tego czasu praca postąpiła znacznie naprzód, choć posuwa się dużo wolniej, niż się spodziewano. W chwili obecnej (wrzesień 1974) trwa wstępne opracowywanie haseł na literę *T*. Przygotowano ostatecznie do druku litery *A—Ů* (*D* znacznie zaawansowane). Ostateczna redakcja prowadzona przeze mnie przy pomocy dra W. Borysia przeciągnęła się dłużej, niż oczekiwano. Hasła opracowane wstępnie trzeba było pogłębiać zarówno pod względem materiałowym, jak i merytorycznym. Konieczne okazało się uściślanie i pogłębianie analizy morfologicznej, rekonstrukcji pierwotnego znaczenia oraz rewidowanie objaśnień etymologicznych.

2. Potrzeba rekonstrukcji słownika prasłowiańskiego jest niewątpliwa. Jedyną zakończoną pracą, która daje dziś jakieś pojęcie o całości słownictwa wspólnego różnym językom słowiańskim, jest dzieło F. Miklosicha *Etymologisches Wörterbuch der slavischen Sprachen*, wydane w r. 1886 w Wiedniu. Prawie 90 lat, jakie upłynęły od daty ukazania się tej książki, to okres wspaniałego rozwoju gramatyki porównawczej słowiańskiej, badań nad głosownią, morfologią i słownictwem słowiańskim. Nie dziwnego, że od wielu lat daje się odczuwać pilną potrzebę zastąpienia syntezy F. Miklosicha, wyraźnie dziś przestarzałej, choć ciągle podręcznej książki parającego się zagadnieniami słownictwa sławisty. Z początkiem naszego wieku dobre nowoczesne ujęcie znacznej części słowiańskiego materiału słownego dał E. Berneker (SEW), który jednak stanął na wyrazie *morz*. Tylko część najdawniejszego słownictwa słowiańskiego uwzględnia znakomity bałtycko-słowiański Słownik R. Trautmanna (BSW). Niestety nie doszły całkiem do skutku przygotowywane również z początkiem naszego wieku słowniki A. Meilleta i J. Rozwadowskiego, uczonych, których głęboka wiedza i doskonała metoda badawcza najbardziej może predestynowały do stworzenia trwałego dzieła w tej dziedzinie.

W ostatnich latach sytuacja znacznie się poprawiła. Zaczął wychodzić zeszytami wartościowy porównawczy słownik języków słowiańskich L. Sadnik i R. Aitzetmüllera (VWSS). Znacznie zaawansowane są prace nad słownikami etymologicznymi języków słowiańskich, przygotowywanymi przez zespoły ośrodków moskiewskiego pod redakcją O. N. Trubačeva² i berneńskiego pod

¹ Zob. niżej: Literatura o Słowniku prasłowiańskim.

² Trubačev ESSJ.

redakcją F. Kopečného (początkowo V. Machka)³. Pojawiły się nowe wartościowe słowniki etymologiczne języków słowiańskich: bułgarskiego pod redakcją V. Georgieva (BER), ukraińskiego J. B. Rudnyckiego (Rudnyćkyj ED), serbochorwackiego P. Skoka (Skok ER). Oczekujemy także słownika etymologicznego słoweńskiego F. Bezłaja⁴.

II. ZAKRES

3. Zadaniem naszym jest rekonstrukcja zasobu słownikowego prasłowiańskiego z okresu bezpośrednio poprzedzającego najstarsze dane historyczne, a więc w przybliżeniu z wieków VII—VIII naszej ery. Na początku pracy wytknęliśmy sobie za cel rekonstrukcję stanu z końcowej doby faktycznej, realnej wspólnoty prasłowiańskiej, a więc z IV—V wieku n. e. Badania ostatniego dziesięciolecia wykazały jednak doniosłą rolę wieków VII—VIII w definitywnym ukształtowaniu zarówno wokalizmu, jak i konsonantyzmu prajęzyka słowiańskiego. Także i wiele rozpowszechnionych po całej Słowiańszczyźnie wyrazów obcych pochodzi z tego właśnie okresu (choćby np. *korl's*). Przyjęcie tej epoki jako punktu wyjścia pozwala również na ścisłe nawiązanie rekonstruowanych prapostaci do realnie zaświadczonego stanu najdawniej zapisanych języków słowiańskich.

III. ZASADY REDAKCYJNE

4. Słownictwo prasłowiańskie rekonstruujemy przede wszystkim na podstawie materiału leksykalnego dzisiejszego i dawnego wszystkich języków słowiańskich. Podstawowe znaczenie ma materiał dialektyczny, świadczący o rozwoju naturalnym pierwotnego zasobu słownego. W funkcji pomocniczej wyzyskujemy najstarsze pożyczki słowiańskie w językach sąsiednich (w greckim, rumuńskim, węgierskim, fińskim, germańskich, bałtyckich). Dużo pomaga także materiał onomastyczny, niezbędny nieraz dla odtworzenia czy to pierwotnej budowy, czy też zasięgu wyrazu. Tak np. do *borti bor'o* 'zмагаć się, mocować się, walczyć' utworzono nomen actionis: nomen agentis *borz* 'walka' (= stind. *bhāra* 'walka, spór'), typowe dla drugiego członu starych imion osobowych, jak psł. *Rati-borz*, stpol. od XII w. *Raci-bor*, *Želi-borz*, stpol. *Želi-bor*.

Niekiedy rekonstruowane hasło oparte jest tylko na materiale onomastycznym, np. *bezděds* dial. płu. 'nie mający dziadka, przodka', pol. NO *Biezdziad* od XIV w., NM *Biezdiedza*, *Biezdziadowo*.

Ważne znaczenie ma analiza morfologiczna materiału słowiańskiego w ramach rekonstrukcji wewnętrznej. Umożliwia ona dotarcie do postaci pierwotnej przez odrzucenie nawarstwień słowotwórczych nowszych. Tak np. przy omawianiu psł. *blšćati* 'błyszczeć, fulgere' podkreślamy, że jest to postać pierwotna, z typowym dla czasowników stanu na *-ėti* zredukowanym wokalizmem pierwiastka (= lit. *bliskėti* 'ts.'). Synonimiczne *blšćati*, *blěšćati*, *blyšćati* wydzielamy jako wyrazy nowsze, z wokalizmem wtórnym, właściwym pierwotnie innym formacjom. Tak samo za pierwotne nomen actionis do *blšćati* uważamy tylko

³ ESSJ; por. też ZVSZ.

⁴ Zob. Bezłaj ES (poskusni).

blěska, co gwarantuje prastara apofonia (ie. *-oi-*). Wyodrębniamy przy tym nowsze dewerbalne derywaty wsteczne z wtórnym wokalizmem odpowiednich czasowników, jak *blěska*: *blěsknōti*, *blěska*: *bliscati*, *bliskati*, *blyška*: *blyskati*.

5. W ramach każdego hasła Słownika dajemy z reguły: 1. rekonstrukcję prapostaci, 2. rekonstrukcję prasłowiańskiego znaczenia, 3. materiał dowodowy, 4. pochodzenie wyrazu, analizę morfologiczną, ewentualne odpowiedniki indoeuropejskie, 5. podstawową literaturę.

6. Rekonstrukcja prapostaci sprawia nieraz wiele kłopotu. Opieramy ją na realnym materiale, zrewidowanym analizą wewnętrzną. W funkcji pomocniczej wykorzystujemy niekiedy etymologię. Tak np. etymologia zdaje się przemawiać za prapostacią *byrgalēz*: dial. zach. *byrgel* 'ptak kowalik, Sitta'. Byłoby to stare compositum z pierwszym członem *byrg* = *brzgs* (skostniała w złożeniach obozna postać do *brz*: *brzds* = lit. *burzgūs* 'szybki'; warto dodać, że dobrze zaświadczone jest także dial. pld. przysłówek *byrgo* 'szybko'). Etymologiczne znaczenie 'szybko łączący' popierają zarówno inne nazwy tego ptaka, jak i jego opisy.

Idąc za J. Rozwadowskim (Studia 12—20) zdecydowaliśmy się na rekonstrukcję *brzina*, *brznye* 'błoto, lutum', opartej przede wszystkim na dokładnych odpowiednikach germańskich: goc. *brunna* 'źródło', stang. *brunna*: *burna* 'potok'.

Nie wydała się nam należycie uzasadniona rekonstrukcja *bičela* 'pszczoła', nawiązująca do płu.-zach.-ie. nazwy pszczoły (lit. *bitė*, stwniem. *bini*, stir. *bech*). Zarówno zapisy starocerkiewne, jak i podstawowe *bučati* (spotykane także i w znaczeniu 'brzęczeń', o pszczołach) skłoniły nas do rekonstrukcji *bičela* (przyjmowanej np. przez Brücknera), do przyjęcia dopiero prasłowiańskiej genezy wyrazu.

7. Niekiedy postać pierwotną rekonstruujemy tylko na podstawie zaświadczonego derywatów. Tak np. na psł. abstractum *bolěds* f. 'boleść, choroba' (*bolz* 'chory') wskazują: pld.słow. denominalne *bolědovati* 'być chorym, cierpieć', cs. *bolěds* 'chory, cierpiący', *bolědina* 'chory'.

Na prasłowiański przymiotnik *běliza* zdają się wskazywać: dłuż. *běliza*, głuż. *bělizka* 'biel drzewa', bułg. dial. *bělizina* 'biała ziemia', ros. dial. archang. *běliz*, *bělizina* 'jasna smuga, jasna plama'. Byłby to derywat od przymiotnika *bělz* 'biały', *-iz-* powtarza się w abstractum *bělizna* 'biel, białość'. Trzeba by to uwzględnić przy rozpatrywaniu genezy przyrostka *-izna*.

8. Wiele kłopotu sprawia nieraz także rekonstrukcja pierwotnego znaczenia. Głęboko ujął to zagadnienie É. Benveniste w artykule pt. *Problèmes sémantiques de la reconstruction*, Word 1954 (przedruk w jego książce *Problèmes de linguistique générale*, Paris 1966, s. 289—307). Staramy się odtworzyć podstawowe znaczenie ogólne, oczyszczając je od znaczeń nieistotnych, związanych z kontekstem. Chodzi nam o rekonstrukcję rozwoju znaczenia pierwotnego. Opieramy się przede wszystkim na realnie zaświadczonego danych słowiańskich. Uwzględniamy również znaczenia wynikające ze struktury słowotwórczej wyrazu.

9. Rozpatrując pochodzenie wyrazu, staramy się przede wszystkim zaszeregować go do jednej z trzech warstw chronologicznych słownictwa prasłowiańskiego: indoeuropejskiej (np. *borda*, *bratrs*, *bry brzve*, *boz*, *cělz*, *cěna*), bałtosłowiańskiej (np. *baba*, *vorna*, *brz*: *brzds*), czy też najnowszej i najliczniejszej, właściwie prasłowiańskiej, która powstała dopiero na gruncie prasłowiańskim. Przy podawaniu odpowiedników indoeuropejskich na pierwszy plan wysuwamy zawsze odpowiedniki dokładne pod względem strukturalnym. Tak np. przy objaśnianiu wyrazu *cělz* 'cały' przytaczamy przede wszystkim dokładne odpo-

wiedniki germańskie: got. *hails*, stnord. *heill* 'zdrowy, cały' (ie. *kai-lo- : kai-lu-*), potem stprus. **kailu-s* w *kailüstiskan* acc. sg. f. 'zdrowie' < **kailüstas* 'zdrowy'.

Jeżeli wyraz ma dokładne odpowiedniki indoeuropejskie, rekonstruje pierwotnej motywacji może być dokonana tylko na gruncie indoeuropejskim. Nie wchodzi ona zasadniczo w zakres naszych zadań. Za podstawowy cel natomiast uważamy odtworzenie pierwotnej motywacji wyrazu, który powstał na gruncie prasłowiańskim. Zwracamy więc baczność uwagę na bezpośrednią podstawę derywacyjną, na formant i jego funkcję.

10. Po materiale dowodowym, który obejmuje dokładne odpowiedniki morfologiczne rekonstruowanego wyrazu prasłowiańskiego, dajemy często w naszym Słowniku materiał porównawczy. Obejmuje on: a) formacje wyjątkowe, niekiedy nawet archaizmy morfologiczne, b) derywaty nawet i starsze, ale o małym zasięgu, c) derywaty nowsze, nieraz i o dużym zasięgu, d) derywaty prefiksalne, rozszerzające zasięg geograficzny wyrazu podstawowego.

Zadaniem tej części Słownika jest albo oświetlić bliżej morfologię, semantykę, czy zasięg geograficzny wyrazu podstawowego, albo też udostępnić przyszłym badaniom wartościowy pod względem morfologicznym czy semantycznym materiał.

Ogromna większość zawartego w tej części materiału to derywaty powstałe paralelnie i niezależnie na gruncie poszczególnych języków słowiańskich. Niezwykle jednak są też i archaizmy, sięgające być może epoki prasłowiańskiej. Ta część naszego Słownika przyda się do badań nad słowotwórstwem słowiańskim.

11. Kolejność liter alfabetu:

a b b' c č d d' e ě g ch i j k l v l' p' m m' n n' o o' p p' r r' r' s š t t'
u u' v' z ž z' y ь.

IV. PLUSY I MINUSY PRACY

12. W Słowniku prasłowiańskim mamy dwie podstawowe warstwy wyrazowe: na pewno prasłowiańską i drugą, której prasłowiańskość może być kwestionowana. Do pierwszej grupy zaliczamy wyrazy mające dokładne odpowiedniki indoeuropejskie (np. *badēti* 'czuwać, nie spać' = lit. *budėti*, *bedrs* dial. pld. i wsch. 'czujny' = stlit. *budras*, *bry brve* 'brew, supercilium' = ie. *bhrū-*, np. stind. *bhrūh* f. acc. *bhrūvam*) oraz zbudowane przy pomocy formantów czy w ogóle środków morfologicznych nieproduktywnych w późniejszych językach słowiańskich (np. wykazujących apofonię samogłoski rdzennej jako dodatkowy środek derywacyjny: *bojs* 'bicie, bicie się, walka' : *biti*, *borgs* dial. pln. 'ochrona, osłona, to, co ochrania, osłania, daszek ochronny' : *bergti* dial. pld. i wsch. 'strzec, ochraniać').

13. Druga wielka warstwa słownictwa prasłowiańskiego to należące do nowego pokładu chronologicznego formacje żywe i produktywne. Prasłowiańskości znacznej części rekonstruowanych przez nas wyrazów nie da się udowodnić, bo jako typ słowotwórczy produktywny zawsze mogły powstawać paralelnie, a niezależnie w różnych częściach i w różnych epokach Słowiańszczyzny. Dotyczy to np. produktywnych formacji sufiksalnych. Prasłowiańskość ich może wykazać tylko analiza semantyczna: w wypadku zatarcia się czy rozluźnienia związku semantycznego obu członów, podstawy derywacyjnej i sufiksu, zatarcia się czy rozluźnienia pierwotnej motywacji, oderwania się od danej serii derywacyjnej,

a więc w wypadku leksykalizacji (oczywiście, jeżeli zaświadczone to jest przynajmniej w dwóch nie sąsiadujących ze sobą językach słowiańskich).

Daliśmy sporo produktywnych formacji sufiksalnych, przy ich doborze kierując się zarówno budową słowotwórczą, jak i semantyką wyrazu. W wielu wypadkach prasłowiańskość podanych formacji może być kwestionowana. Największy kłopot w rekonstrukcji słownika prasłowiańskiego sprawia zadziwiający paralelizm rozwojowy budowy słowotwórczej języków słowiańskich.

14. Baczniejsze przyjrzenie się historii wyrazu, budowie morfologicznej, semantyce, zasięgowi geograficznemu zmusiło nas niejednokrotnie do zakwestionowania prasłowiańskości wyrazu. Tak np. brak najdawniejszych zapisów, produktywność formantu, rozbieżność znaczeń w językach słowiańskich, brak jakiegos znaczenia zleksykalizowanego, nie utarakanego budową, skłoniły nas do odrzucenia hasel *bédovati*, *bédnēti*.

Wbrew K. Moszyńskiemu (PZJP 316) nie widać podstaw do przyjęcia prasłowiańskości wyrazu *bolgoslaviti*. Za wtórnością przemawia wyraźnie zmienność postaci. Jest to wędrowna pożyczka z zakresu terminologii chrześcijańskiej z ses. *blagoslaviti*, co jest kalką z gr. εὐλογεῖν 'wielbić, błogosławić, chwalić, sławić' (w języku staroczeskim z adideacją do *slaviti*, w staropolskim ze stezes.).

Za późniejszą wędrowną pożyczką uznaliśmy także wyraz *bur'ans*. Jak wykazał O. Pritsak (IJSL VIII 41—5), jest to pożyczka orientalna z XIII—XIV w. W niektórych językach słowiańskich, np. w polskim, czeskim, wyraz jest całkiem nowy. Nawiazywanie (zob. jeszcze M. Vasmer) do *buriti* okazało się niemożliwe do przyjęcia.

15. Ostatnie dziesięciolecie powiększyły znacznie naszą wiedzę o słownictwie słowiańskim i to, zarówno o słownictwie języków literackich, jak i o najważniejszym dla nas, dawnym i dialektycznym bogactwie słownym. Nic więc dziwnego, że znajdziemy w naszym Słowniku sporo hasel nowych, albo całkiem nieznanymi np. Bernekerowi, albo też gubiących się u niego w jednym gnieździe wyrazowym. Oto kilka przykładów: *bedrs*, *bedrons* 'szczęśliwy, bogaty' (zob. Lunt Language XXIX 128—33); *berzs* zach. i pld. 'koloru brzozy, z białymi plamami, pręgami'; *bēlasz* : *bēl'asz* : *bēlēsā* 'o barwie zbliżonej do białej, albidus, subalbidus'; *bēlškz* 'albulus'; *bosškz* pln. deminutivum do *bosz*; *blesnz* zach. i pld. 'szalony, niespełna rozumu' (np. stpol. tylko u Mączyńskiego *blesny*, kasz. *blesni*, zob. Sławski Studia Rospond 66—70); *blks* zach. 'huczenie, huk, loskot' : 'topiel wodna, wir' (np. stpol. od XV w. *belk*, też dial.). Obok rzeczownika *blaznz* 'majaczenie, mamienie, zwodzenie; błędzenie, błąd; człowiek błędzący, ośmieszający się, obłąkany, głupiec' dajemy też przymiotnik *blaznz* 'zwodniczy, mamiący, błędny; głupi, obłąkany'. Podobnie obok powszechnie znanego rzeczownika *blēsks* 'blask, fulgor, splendor, fulgur' wydobywamy także przymiotnik *blēsks* zach. i pld. (stpol. *blaski* 'szary, siwy, bladomodry', bułg. dial. *bljasko žito* 'zboże, które się dobrze nie zawiązało i pozostaje białe').

Wykazujemy również, że nie ma powodu do sceptycyzmu co do bóstwa *bēls bogs*, dobrze zaświadczonego w żywym materiale słowiańskim.

16. Nowy materiał dialektyczny umożliwił niekiedy skorygowanie postaci głosowej. Okazało się np., że również i na gruncie słowiańskim w dialektach peryferycznych dobrze zaświadczone jest grupa spółgłoskowa *-zd-* w rodzinie wyrazu *borda* 'broda', a więc bałtyckie *barzda* ma odpowiedniki w słowiańskim (sli. *barzdařica*, *barzovka*, ros. dial. nowogrodzkie *borozdārka* 'brodawka').

17. Godne uwagi jest współlistnienie różnych warstw chronologicznych w budowie morfologicznej wyrazu. Obok pierwotnego prymarnego derywatu *bi-dlo*

'narzędzie do bicia, uderzania, np. kołatka, płocha w krosnach', spotyka się także sekundarne *bija-dlo*. Normalnym przymiotnikiem od *bolto* 'bloto, palus, lutum' jest *bolt-yna*. Szcątkowo zaświadczony* jest jednak także archaiczny typ *bolts* (por. Taszycki PSS III 51—4) = lit. *báltas* 'biały'.

18. Niejednokrotnie zwracamy uwagę na niemożliwość jednolitego objaśnienia niektórych wyrazów. Oprócz psł. *běsz* 1. 'zły duch, diabeł' = lit. *bašas* 'straszydło, strach' wyróżniamy też dial. zach. i pld. *běsz* 2. 'wściekanie się, wściekłość' dewerbativum od *běsiti* 'doprowadzać do szału, wściekłości'. Za podwójnie motywowany uważamy wyraz *blōdz* 'błąd, error, erratio, deliramentum': na prastarą formację z apofonią -o- do *blēsti blēdō* 'majaczyć, gadać nie do rzeczy; być w błędzie, mylić się' nawarstwili się wtórny derywat wsteczny od *blōditi* 'błądzić, errare, vagari'.

19. Objasnienia badanego wyrazu szukamy przede wszystkim na gruncie słowiańskim. Wystarczy nam np. objaśnienie psł. *bat'a* m. 'starszy członek rodu, zwłaszcza ojciec, brat' jako skróconego hypocoristicum do *brat(r)s*, por. tego samego typu lit. *batis* 'ojciec, ojczulek' < *brólis* 'brat'. Wbrew O. N. Trubačevowi (STR 21) nie dopatrujemy się tu kontynuacji ie. *patēr* 'ojciec'.

Objasniając psł. *brnēti* 'dźwieceć, brzęczeć', nawiązujemy przede wszystkim do *bręcati*, porównując z wyrazami tego samego typu, bliskimi pod względem głosowym i znaczeniowym, choć niezależnymi genetycznie stwiniem. *breman*, łac. *fremō*, gr. *βρέμω*. Materiał słowiański nie potwierdził przyjmowanej zwykle obocznej postaci *brmēti*. Historia pol. *brzmieć* wyraźnie wskazuje na wtórność tej postaci (upodobnienie na odległość *b...n* \ *b...m*, por. paralele s. v. *borna*, *pěsně*).

Pol. dial. kasz. *bucha* 'pycha, duma' (notowane od XVI w.) uważamy za wtórne nomen deverbale od *buchati* 'puchnąć, nabrzmiwać' powstałe dopiero na gruncie polskim. Nie widzimy podstaw do rekonstrukcji bsł. *bauša* 'pycha' (Trautmann BSW 28), opartej tylko na tym wyrazie.

20. Słownik nasz powinien stworzyć podstawy do opracowania zróżnicowania dialektycznego języka prasłowiańskiego pod względem leksykalnym i słowotwórczym. Z gotowych prawie 900 haseł na litery A B blisko 400 uznajemy za wyraźne dialektyzmy. Wśród nich wyróżniamy ponad 170 wyrazów niemotywowanych. Materiał ten wyodrębnia z jednej strony północ Słowiańszczyzny od południa, z drugiej zaś wskazuje na łączność języków południowo- i wschodniosłowiańskich, a także zachodnio- i południowosłowiańskich. Słabiej zaznacza się odrębność leksykalna grup zachodniej, południowej i wschodniej.

V. UWAGI KOŃCOWE

Litery A—B przedstawiają jakąś $\frac{1}{10}$ — $\frac{1}{12}$ część całości.

Słownik prasłowiański jest pracą zespołową wykonaną przez Zespół Pracowni Języka Prasłowiańskiego Zakładu Słowianoznawstwa PAN.

Aktualni członkowie Zespołu:

Wiesław Boryś (W. B.)	Władysław Sędzik (W. S.)
Wacław Fedorowicz (W. F.)	Franciszek Sławski (F. S.)
Krystyna Herej-Szymańska (K. H.)	Tadeusz Szymański (T. Sz.)
Wanda Namysłowska (W. N.)	Maria Wojtyła-Świerżowska (M. Ś.).

W ciągu lat zespół ulegał poważnym zmianom. Dużą ilość haseł wykonali: Zbigniew Gołąb (Z. G.) Kazimierz Polański (K. P.), Roman Laskowski (R. L.)

Dorywczo brali udział w pracach Zespołu:
Leszek Bednarczuk (L. B.) Stanisław Stachowski (S. S.)
Józef Reczek (J. Re.) Bogumiła Szewczykówna (B. Sz.)
Jerzy Rusek (J. R.) Henryk Wróbel (H. W.).

* * *

Pozostaje mi miły obowiązek serdecznie podziękować Kierownikowi Zakładu Słowianoznawstwa prof. drowi Zdzisławowi Stieberowi za długoletnią troskliwość i wyrozumiałość dla naszej pracy. Prof. drowi Janowi Safarewiczowi gorąco dziękujemy za cenne uwagi do poszczególnych haseł Słownika.

Franciszek Sławski

VI. LITERATURA O SŁOWNIKU PRASŁOWIAŃSKIM

T. Lehr-Splawiński, F. Sławski, Z pracowni Słownika prasłowiańskiego, RS XX 3—15;

Słownik prasłowiański, zeszyt próbny. Redaktorzy: T. Lehr-Splawiński, F. Sławski, Kraków 1961, s. 66;

F. Sławski, Stan prac nad Słownikiem prasłowiańskim, SPAN 5/1961, 70—8;

K. Polański, Słowotwórstwo w Słowniku prasłowiańskim, SPAN 5/1961, 78—83;

Z. Gołąb, Trzy warstwy chronologiczne w słownictwie prasłowiańskim, SPAN 5/1961, 83—6;

Z. Gołąb, K. Polański, Z badań nad słownictwem prasłowiańskim, Slavia XXIX 525—40;

F. Sławski, O Słowniku prasłowiańskim, JP LIII 181—8;

F. Sławski, Nad pierwszym tomem Słownika prasłowiańskiego, RS XXXIV 3—16.